

Socialpædagogisk støtte

Personkreds

Principmeddelelse 6-18:

Det er ikke en betingelse, at den betydelige funktionsnedsættelse eller de særlige sociale forhold er varige, eller at borgeren har en diagnose. Socialpædagogisk støtte kan bevilges samtidig med, at borgerens forhold er under afklaring. Socialpædagogisk støtte kan bevilges til borgere, der har ressourcer til at kunne klare sig selv på nogle områder, men samtidig har behov for hjælp på andre områder. Hjælpen skal ydes uanset borgerens boform – altså også til borgere, der bor på plejehjem eller i lignende boformer – og kan ydes i kombination med anden støtte, men kommunen er ikke forpligtet til at yde hjælpen i form af en fast og kontinuerlig støtteperson.

Principmeddelelse 29-17:

Kompensationsprincippet betyder, at kommunen altid skal vurdere, om borgeren allerede er kompenseret for sit behov for hjælp. I vurderingen skal kommunen inddrage, hvilken hjælp borgeren allerede modtager, og om borgeren dermed er tilstrækkeligt kompenseret. Når kommunen skal afgøre, om borgeren er omfattet af personkredsen til socialpædagogisk støtte, skal kommunen vurdere, om den hjælp, der søges om, falder ind under den form for støtte, der er omfattet af bestemmelsen om socialpædagogisk støtte, og om det er borgerens betydelige funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer, der er årsag til, at borgeren har behov for støtten. Kommunen skal også afklare formålet med den aktivitet, der søges om støtte til. Dette skal ske i samarbejde med borgeren, værgeren eller andre, der er relevante at inddrage i oplysningen af borgerens støttebehov. Kommunen kan tage hensyn til, om borgeren med eller uden socialpædagogisk støtte opnår formålet med aktiviteten på anden vis og derfor er kompenseret for sit støttebehov. Kommunen kan kompensere borgeren med den aktivitet, der er integreret i et botilbud, når aktiviteten efter en konkret vurdering tilgodeser borgerens behov.

Principmeddelelse 39-09:

Serviceovens bestemmelse om afløsning og aflastning finder alene anvendelse, når en ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende tilkendegiver at ville passe en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. En hjemmeboende voksen, der ikke har nære pårørende, som tilkendegiver at ville passe vedkommende, har krav på personlig hjælp, omsorg og pleje efter serviceovens bestemmelse herom samt den øvrige sociale lovgivning. I den konkrete sag havde den hjemmeboende ret til hjælp 24 timer i døgnet.

Udmåling

Principmeddelelse 29-17:

Kompensationsprincippet betyder, at kommunen altid skal vurdere, om borgeren allerede er kompenseret for sit behov for hjælp. I vurderingen skal kommunen inddrage, hvilken hjælp borgeren allerede modtager, og om borgeren dermed er tilstrækkeligt kompenseret.

Når kommunen skal afgøre, om borgeren er omfattet af personkredsen til socialpædagogisk støtte, skal kommunen vurdere, om den hjælp, der søges om, falder ind under den form for støtte, der er omfattet af bestemmelsen om socialpædagogisk støtte, og om det er borgerens betydelige funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer, der er årsag til, at borgeren har behov for støtten. Kommunen skal også afklare formålet med den aktivitet, der søges om støtte til. Dette skal ske i samarbejde med borgeren, værgeren eller andre, der er relevante at inddrage i oplysningen af borgerens støttebehov. Kommunen kan tage hensyn til, om borgeren med eller uden socialpædagogisk støtte opnår formålet med aktiviteten på anden vis og derfor er kompenseret for sit støttebehov. Kommunen kan kompensere borgeren med den aktivitet, der er integreret i et botilbud, når aktiviteten efter en konkret vurdering tilgodeser borgerens behov.

Principmeddelelse 60-15:

Kommunen kan blandt andet bevilge støtte i form af socialpædagogiske hjælpere, der følger med borgeren på ophold uden for hjemmet. Kommunen skal foretage en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov for hjælp til socialpædagogisk støtte ved ophold uden for hjemmet. Hjælp ved ophold uden for Danmark skal vurderes efter udlandsbekendtgørelsen. Kommunen kan have generelle vejledende serviceniveauer i forhold til socialpædagogisk støtte uden for hjemmet. Kommunen kan fx fastsætte nærmere retningslinjer for, hvordan den socialpædagogiske støtte uden for hjemmet skal varetages, herunder at borgerens eventuelle botilbud skal varetage den socialpædagogiske støtte ved ophold uden for botilbuddet. Et serviceniveau indebærer, at den enkelte kommune kan fastsætte nogle vejledende retningslinjer om, hvilken type hjælp der typisk gives i forhold til bestemte typer af behov eller målgrupper. Kommunen er bundet af serviceniveauet i relation til iagttagelse af ligebehandlingsprincippet. Et eventuelt serviceniveau skal dog fraviges, hvis borgerens behov efter en konkret og individuel vurdering nødvendiggør det. Kommunen skal begrunde en fravigelse fra serviceniveauet i såvel nedadgående som opadgående retning. Kommunen skal sikre, at borgere ikke bliver dobbeltkompenseret.

Tilrettelæggelsen af støtte

Principmeddelelse 21-18:

Kommunen skal undersøge, om det rent faktisk er muligt at levere den socialpædagogiske støtte til borgeren under borgerens aktuelle boligmæssige rammer. Hvis borgeren ikke selv kan skabe de rammer, der er nødvendige for at kunne modtage støtten, skal kommunen sørge for, at rammerne for at levere støtten er til stede. Det betyder, at kommunen skal hjælpe borgeren i forhold til at finde indkvartering eller en bolig. Det er fordi, kommunen skal sikre, at borgeren får en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer borgerens behov. Det er dog ikke ensbetydende med, at kommunen er forpligtet til at skaffe en lejlighed til borgeren, hvis den bevilgede støtte kan leveres på anden vis. Hvis kommunen kan konstatere, at rammerne for at levere den nødvendige støtte ikke er til stede, og det ikke uden videre er muligt at hjælpe borgeren i forhold til at finde en bolig eller indkvartering, vil borgeren være berettiget til et midlertidigt botilbud,

indtil kommunen har sørget for, at borgeren kan få leveret den nødvendige hjælp på anden vis. I sådanne tilfælde vil et tilbud om et midlertidigt botilbud være den eneste måde, kommunen kan levere den nødvendige hjælp på og dermed leve op til sin omsorgsforpligtelse i serviceloven.

Principmeddelelse 76-17:

Kommunens beslutning om hvem, der skal udføre et tilbud om støtte eller hjælp efter serviceloven, er som udgangspunkt faktisk forvaltningsvirksomhed. Hvis beslutningen er væsentlig indgribende for borgeren, er der imidlertid tale om en afgørelse, som borgeren kan klage over til Ankestyrelsen. Det er kommunen, der skal tage stilling til, om beslutningen om valg af leverandør er faktisk forvaltningsvirksomhed eller en afgørelse. Det er den voksne borger, som har en funktionsnedsættelse, der er part i sager om hjælp og støtte efter serviceloven og har de rettigheder, der følger af partsstatus, herunder klageret. I sager om aflastning og afløsning efter serviceloven er nære pårørende, som ønsker aflastning eller afløsning, som udgangspunkt også part i sagen. Kommunen har ansvaret for og beslutter, hvordan den skal planlægge og udføre sine opgaver på det sociale område. Kommunen vælger hvem, der skal udføre det tilbud om støtte, som er bevilget til borgeren. Beslutningen om hvem, der skal levere hjælpen efter serviceloven, er som udgangspunkt faktisk forvaltningsvirksomhed. Kommunen er forpligtet til at sikre, at støtten er tilrettelagt på en sådan måde, at borgeren får opfyldt sit behov for hjælp, og borgeren reelt kan modtage støtten, da formålet med støtten ellers ikke kan opfyldes. Hvis borgeren nægter at modtage nødvendig bevilget støtte, skal kommunen undersøge baggrunden herfor. Borgeren har stadigvæk behov for hjælpen, selvom borgeren ikke vil modtage denne. Hvis borgeren ønsker en anden leverandør, fordi borgeren har hørt godt om denne, og der ikke er oplysninger om, at den valgte leverandør ikke kan levere hjælpen, har kommunen ikke pligt til at yde et nyt tilbud. Borgeren kan derfor ikke fremtvinge et frit valg af leverandør ved blot at nægte at tage imod kommunens tilbud om hjælp. Hvis beslutningen om hvem, der skal udføre støtten eller hjælpen, er væsentlig indgribende for borgeren, er der tale om en afgørelse, som borgeren kan klage over til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen kan alene tage stilling til, om borgeren får den tilstrækkelig hjælp ved den valgte leverandør. Ankestyrelsen kan ikke i sin prøvelse pege på en anden leverandør. Det er kommunen, der skal tage stilling til, om beslutningen om valg af leverandør er faktisk forvaltningsvirksomhed eller en afgørelse. Denne vurdering er en afgørelse i forvaltningslovens forstand, som kan påklages til Ankestyrelsen.

Ophør af hjælp

Principmeddelelse 2-18:

Kommunen har pligt til løbende at følge op på de enkelte sager om hjælp efter serviceloven for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunen skal i den forbindelse vurdere, om der er behov for at justere indsatsen i forhold til borgeren. En justering af indsatsen kan fx være ændring af indsatsmålene eller skift af leverandør. Kommunen skal være særligt opmærksom på, om hjælpen er tilrettelagt på en sådan måde, at borgeren er i stand til at modtage den. Det gælder alle tilbud om hjælp efter serviceloven.

Kommunen kan ikke uden videre lade et tilbud om hjælp eller støtte ophøre med henvisning til, at borgeren ikke samarbejder om at opfylde indsatsmålene i handleplanen. Kommunen skal forinden undersøge og forholde sig til, hvilken betydning borgerens nedsatte funktionsevne har i forhold til hans eller hendes evne til at samarbejde om indsatsmålene.

Snitflader til praktisk hjælp

Principmeddelelse 10-19:

Kommunen skal først og fremmest undersøge, hvad formålet med hjælpen er, herunder hvilken type opgave der skal bevilges hjælp til. Hvis formålet med hjælpen er, at borgeren skal have udført en opgave, der er af rent praktisk karakter, fx rengøring, skal hjælpen bevilges efter bestemmelsen om personlig pleje og praktisk hjælp, uanset hvad borgerens hjælpebehov mere konkret består i, eller om borgeren kan deltage i udførelsen af opgaven. Det betyder, at hvis borgeren har behov for personlig pleje og praktisk hjælp i form af motivering og guidning af en hjælper ved udførelse af opgaverne, skal hjælpen bevilges efter bestemmelsen om personlig pleje og praktisk hjælp. Hvis der er tale om personlig pleje eller praktiske opgaver, skal kommunen vurdere, om et rehabiliteringsforløb kan nedsætte behovet for hjælp. Motivering og guidning ved udførelse af de praktiske og personlige opgaver kan gives efter servicelovens bestemmelse om personlig pleje og praktisk hjælp, når det har sammenhæng med udførelsen af opgaven. Det gælder i de tilfælde, hvor den motiverende snak, guidning m.v. om hjælpeopgaven (fx rengøring, bad m.v.) også har forbindelse til selve udførelsen af den praktiske og personlige opgave. Hjælperen er som udgangspunkt til stede under opgaven. Hvis der er tale om opgaver, som ikke hører under bestemmelsen om personlig pleje eller hjælp til praktiske opgaver, skal kommunen overveje, om der er et hjælpebehov efter servicelovens bestemmelse om socialpædagogisk støtte. Det kan fx være hjælp til posthåndtering, økonomi, planlægning af struktur i hverdagen, egenomsorg m.v. Hjælperen behøver ikke nødvendigvis at være til stede under udførelsen af de enkelte opgaver.

Snitflade til ledsagerordningen

Principmeddelelse 52-15:

Der er ikke hjemmel i servicelovens bestemmelse om ledsagelse til, at borgere med funktionsnedsættelse selv kan vælge at anvende ordningen til aktiviteter, der er lægeordineret - eksempelvis fysioterapi i form af bassintræning eller ridefysioterapi. Det følger af forarbejderne til servicelovens § 97 om ledsagelse, at formålet med ordningen er, at det skal medvirke til integration i samfundet af borgere med betydelig og varigt nedsat funktionsevne ved at give borgerne mulighed for at deltage i selvvalgte fritidsaktiviteter. Borgere med funktionsnedsættelse skal kunne deltage i kulturelle og sociale aktiviteter uden at skulle bede familie eller venner om hjælp. Hverken forarbejderne til bestemmelsen eller vejledningen hertil understøtter at udvide ledsageordningen til at omfatte aktiviteter, der er lægeordineret, selvom borgeren selv vælger det eller er glad for aktiviteten. I den konkrete sag var borgeren berettiget til hjælp efter servicelovens § 85 om socialpædagogisk støtte, da han havde en betydelig nedsat fysisk funktionsevne og havde behov for hjælp i omklædningsrummet samt guidning og støtte i vandet i forbindelse med lægeordineret bassintræning.

Snitflade til behandling

Principmeddelelse 63-17:

Samtaler om håndtering af følelser og tanker kan bevilges som socialpædagogisk støtte, hvis det er en del af borgerens behov for eksempelvis guidning og støtte på det personlige og praktiske plan, kommunikation med det offentlige og/eller at skabe struktur i hverdagen. Hvis der derimod er tale om håndtering af følelser og tanker eksempelvis i forhold til hændelser i fortiden, kan hjælpen ikke bevilges som socialpædagogisk støtte. Det er derfor afgørende om socialpædagogisk støtte i form af samtaler om, fx håndtering af følelser og tanker knytter sig til behov hos borgeren, der er i overensstemmelse med formålet med socialpædagogisk støtte. Hvis formålet med samtalerne er fx at yde hjælp til selvhjælp både på det personlige og praktiske plan til at udføre dagligdagens gøremål eller har et mere omsorgsmæssigt sigte, falder samtalerne inden for rammerne af socialpædagogisk støtte. Har samtalerne primært sigte på at afklare følelser og tanker, der er rettet mod den indre psykiske tilstand, hvor støttebehovet er af overvejende terapeutisk karakter med behov for traditionel psykiatrisk og/eller psykologfaglige kompetencer, ligger det uden for formålet med bestemmelsen. Disse situationer kræver særlige kompetencer og er ikke alene af omsorgsmæssig karakter. Behovet for hjælp skal hér vurderes efter reglerne i anden lovgivning, herunder sundhedsloven.